

Prispeval Jure Lesjak
Petek, 24 Oktober 2008 00:00

Knjiga za tiste, ki **ne marajo vojne**. Knjiga za tiste, ki ne pristajajo na tezo o globalnem vojnem stanju kot naravnem in neizbežnem. Knjiga za tiste, ki so jim

vojna grozodejstva nesmiselna in popolnoma odveč

. Knjiga za tiste, ki jim je vojaška hierarhija že v osnovi zgrešen koncept. Knjiga za tiste, ki verjamejo v mir. Knjiga za humaniste. Knjiga za eksistencialiste. Knjiga za mirovnike. In knjiga za tiste, ki bodo to šele postali.

To bo slej ko prej postala nujnost

Knjiga **Mirovništvo in filozofija** je zbirka člankov in esejev, ki jih je **Aldous Huxley** po večini napisal v tridesetih letih prejšnjega stoletja. V kratkih prispevkih se loteva različnih področnih vprašanj – konstruktivni mir, militarizem, pacifizem, državljska vzgoja, etika in vojna, mirovništvo in revolucija, družbene reforme in nasilje ... –, ki jim je skupno prizadevanje za politiko oziroma filozofijo mirovništva.

Mirovništvo per se mora po Huxleyu postati nek ultimativni cilj, ki je nujno predstavljen in interpretiran v skrajni obliki, če hoče zares služiti svojemu namenu. Na tem mestu se avtor spušča v znano debato razmerja med ustreznostjo sredstev glede na nek končni, zamišljen cilj. Ne pristaja na tezo, da lahko uporaba slabih sredstev privede do dobrega cilja. Nasprotno. Huxley na tej točki zanika absurdne poglede na upravičenost slabih sredstev (npr. izjavo Sv. Avguština »vojna je upravičena, ker je njen cilj mir«, ali pa Kalvina »vojna je neločljivi del pravice do maščevanja, ki jo je Bog poveril civilnim rabsodnikom«), ki jih v največji meri enači z vojaškim posredovanjem in vojno ter s tem navezuje na mir oziroma mirovništvo.

Vojna je vsekakor slabo sredstvo za doseg nekega cilja. Tega se (ne)posredno zavedajo tudi tisti, ki se vojne poslužujejo, zato o vojni govorijo v abstraktnih izrazih, kot so na primer: humanitarna intervencija, kolektivna varnost, policijska akcija ... Vojno skušajo s takšnimi pojmi posplošeno označiti kot dobronamerno, če že ne skoraj nujno sredstvo za doseg zastavljenega cilja. Namerno se ne spuščajo v polje realnega stanja, kjer je vojna v očeh individuuma povezana ali celo neposredno občutena z umori, pobijanjem, mučenjem, pohabljanjem, uničevanjem ter podpihovanjem sovraštva.

In ravno podpihovanje sovraštva se zdi tista glavna začetna instanca, na kateri bazira tolmačenje vojne in vojnega stanja kot nekaj čisto normalnega oziroma naravnega. Tudi tukaj gre za zmanipulirano posploševanje z ravni individualnega na raven kolektivnega. Nenehno državno indoktriniranje, dokazovanje o superiornosti lastnega naroda nad drugim, vcepljanje hierarhičnih oblik vlade ... - vsa ta družba nadzora po Foucaultu, ki se je vrinila v vse pore človekovega družbenega delovanja, nas sili, da vidimo državo oziroma narod kot neko zamišljeno skupnost (Benedict Anderson), ki se mora z militarizmom boriti proti drugim narodom. Tako ta preslikava z individualne na kolektivno raven – nacionalno religijo (Huxley) – zamegljuje dejansko stanje konkretnih medosebnih družbenih odnosov med ljudmi.

Prispeval Jure Lesjak
Petek, 24 Oktober 2008 00:00

Država, vlada, institucije, izobraževalne ustanove ... posameznika prepričujejo, da je vojno stanje nekaj, na kar mora biti pripravljen, zato ga vzgajajo v duhu vojaka. V duhu tistega človeka, ki probleme rešuje na nasilen, militarističen oziroma, če želite, nehuman način. Takšen človek se podredi nadvladi svojih nadrejenih in pristaja na umetno oblikovano narodno zavest ter patriotizem, ki se izrablja večinoma v kriznih stanjih, skozi katera se vzpostavljajo in konsolidirajo obstoječa razmerja družbeno-politične moči, temelječe na hierarhiji odnosov, kjer peščica pridobiva, večina pa konstantno izgublja.

In končno, zakaj človek ne sme postati vojak? Ker se s pristajanjem na hierarhično vojaško strukturo odpoveduje svojemu lastnemu razumu in vesti, ki sta temeljni lastnosti človeškega bitja. Podredi se tiraniji in diktaturi nacionalnega značaja, katerega mora braniti z nasilnimi dejanji. Večji domoljub je po Huxleyu tisti, ki se takšnim praksam zavestno upre in z bojkotom militarizma na vseh področjih opozarja na neprimerna (slaba) sredstva, s katerimi država teži k (dobrim?) ciljem. Takšen človek se imenuje mirovnik. To je tisto družbeno bitje, ki mirovništvo nosi v svoji zavesti na vsakem koraku in to mirovništvo svobodno prakticira v vseh družbenih odnosih. In še odgovor tistim, ki se vprašujejo, »zakaj bi moral delovati tako jaz, če pa tega ne počnejo drugi?«. Anonimni anarhist je leta 1920 zapisal: »*Jaz in ti bodiva zvesta človeštvu in se upriva, da bi služila vojaščino, ne glede na to, kaj počne vlada drugega tovariša.*

«

Ocena: 7.5/10